

Sverige åt svenskarna – svenskarna åt Sverige!

Hansson, Per Albin

53 E a Br.

National Library
of Sweden

HANSSON PER ALBIN

Sv. Saml.
Polit.
Sv.
(Br.)
1926

Kungl. biblioteket

0 0000 000097277

Polit
532.03
Sw
(Pr.)
1326

**SVERGE ÅT SVENSKARNA —
SVENSKARNA ÅT SVERGE!**

AV

P. ALBIN HANSSON

Pris 15 öre

Stockholm
TIDENS FÖRLAG
1926

— SVENSKA SVENSKA —
SVENSKA SVENSKA

R. ALBIN HANSSON

Pris 12 kr

Stockholm
TIDENS FÖRLAG
1928

SVERGE ÅT SVENSKARNA —
SVENSKARNA ÅT SVERGE!

AV

P. ALBIN HANSSON

Stockholm
TIDENS FÖRLAG
1926.

STOCKHOLM
BOKFÖRL.-A.-B. TIDENS TRYCKERI
1926.

0 0000 000097277

”Leve fosterlandet, det Sverige som en gång skall bliva ett gott hem för *alla* svenskar!”

Hurraropen ekade mellan husväggarna på Stockholms stortorg en höstkväll 1924. Det låg vilja, beslutsamhet och löfte i det levet.

Dagen efter voro de ”fosterländske” storögda och deras förundran avspeglades i deras tidningar. Levet för fosterlandet hade höjts på ett socialdemokratiskt valmöte och den kraft som i höstkvällen burit det ut över gamla staden kom ur arbetarbröst. Vad hade hänt? Man var förbryllad, kunde knappast fatta att sådant var möjligt. Ty så ha de ”fosterländske” vant sig vid att betrakta arbetarna såsom någonting *utanför* fosterlandet, att de kände det som om de fråntagits ett patent när fosterlandet hyllades på ett socialdemokratiskt valmöte. En och annan av de ärligaste bland dem försökte många in litet glädje i sin förvåning.

Händelsen är lärorik.

Sverige har ända fram till 1911 varit ett högerstyrt land och ända fram till 1919 behärskade högern majoriteten i första kammaren. Högern representerar de besuttna och privilegierade. Som politiskt maktägande kände den sig förpliktad att värna fåtalets intressen. Omsorgen om de mångas och fattigas behov brydde den sig icke om i annan mån än den därtill blev tvingad. Man *talade* mycket om fosterlandet, fördömde och straffade de ”fosterlandslösa”. De två nationerna inom samma land voro en verklighet. Mindretalet kände sig kallat att styra, flertalet ansågs vara till endast för att tjäna och träla.

Genom den stora författningsrevisionen bröts äntligen det politiska fåtalsväldet. Men den gamla andan lever kvar. De besuttna och privilegierade anse sig alltfört vara

de enda rätta styresmännen och den starka ställning, som det s. k. småfolket numera förskaffat sig i politiskt avseende, kännes av de utvalda som ett intrång på deras marker. De stora arbetande klasserna, som producera välståndet, betraktas av de "fosterländske" alltjämt såsom någonting utanför gemenskapen. Ja, man kan rent av förmärka en stegrad fientlighet mot den organiserade arbetarklassen sedan denna förskaffat sig en betydande politisk ställning. Denna fientlighet har t. o. m. smittat av sig inom grupper, som tidigare vid arbetarklassens sida stredo för en demokratisk ordning. Den borgerliga samlingen under gemensamma partibeteckningar vid landstingsvalen i september är ett utslag av denna fientlighet, parad med fruktan för att arbetarna skola rycka fram till en dominerande ställning inom svensk politik. Man vill förbehålla styrelsen åt "de borgerliga"; de besuttna och välbeställda betrakta fosterlandet som sitt. Där vilja *de* styra och ställa.

Därför känna de sig icke glada när arbetarna höja leven för fosterlandet. Dessa leven klinga i deras öron som en stridssignal. Däri ha de icke så orätt. "Ha de rövat vårt land, vi erövra det igen", sjunger arbetarungdomen. Den politiska demokratin har ännu icke fått sin motsvarighet i socialt avseende. Sverge är alltjämt ett klassamhälle, där de stora massorna leva i betryck och otrygghet. Sverge är ännu icke det goda hemmet för *alla* svenskar. För att det skall kunna bli detta måste det helt erövrats av och åt folkets stora massa. I täten på denna erövrarstråt går den svenska socialdemokratin och dess lösen är:

Sverge åt svenskarna — svenskarna åt Sverge!

*

Sverge åt svenskarna — svenskarna åt Sverge! Det är här fråga om en ömsesidig erövring. Det är icke blott folket som skall erövra landet, landet skall också erövra folket.

Det har *talats* nog och övernog om fosterlandet. Kunde de stora orden göra det, då skulle förvisso fosterlandskärleken lysa i Sverge med ett rent av bländande ljus.

Men kärleken *läres* icke och fosterlandskänslan kan icke predikas in i hjärtana. Den växer fram och ligger väl latent hos de flesta människor. Men den kan stängas inne, göras ofruktbar i brist på sporre, förtvina emedan den icke får näring. Människor i betryck uppfyllas för mycket av sina egna bekymmer; hos den styvmoderligt behandlade dövar vantrivsel och bitterhet hemkänslan. Men omvårdnad alstrar hemkänsla, rättvisa förjagar bitterhet och skapar förtroende, meddelaktighet föder medansvar och samhörighetskänsla.

Redan den med författningsrevisionen skapade politiska likställigheten och därav följande större meddelaktighet i samhällsstyrelsen för de medborgargrupper, vilka tidigare på grund av streck och graderingar känt sig tillbakasatta och missgynnade, har inom dessa grupper medfört en mycket påtaglig stegring i deras känsla av medansvar och samhörighet. Det gäller att gå vidare på samma väg och genom social omvårdnad giva de socialt missgynnade en ännu starkare känsla av samhörighet med och ansvar för fosterlandet.

Men skall detta strävande bära riklig frukt gäller det att gå till verket med ett förstående sinnelag, varmt hjärta och villig hand. Det duger icke med grinighet och småaktighet eller välgörenhetslater. Den som betraktar sin medverkan i det sociala reformarbetet såsom en offergård kan icke förläna sin insats den kraft och känsla, som lyfter detta arbete till att bli *gärning*. Det blir i stället småaktig beräkning och plotter och när reformen äntligen kommer äro alla så leda åt all småsynthet och motvillighet, som måst övervinnas, att icke ens de, som ha mest gagn av reformen, orka glädjas åt framsteget. På det sättet skapar man icke medborgaranda och hemkänsla, det är icke så man erövrar svenskarna åt Sverige.

*

Den ministär av frisinnade och liberaler, som efterträdde den socialdemokratiska regeringen, har av de breda folklagren mottagits med kyla eller misstroende. Folkstyrelsens och framstegets fiender ha däremot icke kunnat

dölja sin glädje. Högerns ledare gav omedelbart efter regeringsskiftet uttryck åt sina förhoppningar om, att ministären Ekman skulle komma att bli inledningen till en borgerlig samlingspolitik, på vilken högern till följd av sin styrka skulle kunna få ett avgörande inflytande. Den demokratins marodör, som skaffat sig makten över den största liberala tidningen på västkusten, har också hälsat C. G. Ekman såsom mannen som skall göra't.

Grundlösa äro dessa förhoppningar icke. Den nuvarande statsministern har under hela sin offentliga verksamhet framträtt såsom enveten antisocialist och efter sprängningen av det liberala partiet är det hans anda, som präglat den borgerliga demokratins riksdagsinsatser. Denna anda har tagit sig uttryck icke blott i en vid varje lägligt tillfälle proklamerad fientlighet mot allt, som kunde misstänkas ha en socialistisk syftning, utan också i en fientlighet mot den organiserade arbetarrörelsen som framträtt såväl vid utformandet av direktiven för arbetslöshetshjälpen som vid behandlingen av den socialdemokratiska regeringens förslag till förbättrad socialförsäkring. Man blev efter erfarenheterna från den senaste riksdagen heller icke överraskad när hr C. G. Ekman vid sitt första offentliga tal efter regeringsskiftet förkunnade, att inom den borgerliga vänsterns led har reformintresset upphörligt kommit "i konflikt med deras egen offervilja".

Det yttrandet avslöjar varför den socialdemokratiska regeringen, under sina ansträngningar att förverkliga ett i sig självt ganska moderat reformprogram, icke blott stött på högerns öppna motstånd utan också haft att kämpa mot en ovillighet från den borgerliga vänsterns sida, som nästan verkat trakasserande. Men det yttrandet gör också begripligt, att vännerna till en radikal folklig reformpolitik icke kunna knyta några förhoppningar till den Ekmanska regeringen, även om denna försöker bevara vänsteretiketten. De som själva hunnit den ställningen, att de betrakta medverkan till folkliga reformer såsom ett offer, kunna icke vara skickade att "ha ledningen av den politiska utvecklingen" i ett land, där till för blott några år sedan på grund av högermajoriteten i första kammaren något mera betydande socialt reformarbete icke kunnat

bedrivs. Från deras sida kan icke vara att förvänta någon kraft i initiativ eller utförande när det gäller just det arbete, som skulle giva till resultat större trygghet och ökad hemkänsla för de betryckta i vårt land. Man kommer icke att göra mera än vad man känner sig direkt pressad till. Det blir försinkning och försumpning där det i stället hade kunnat vara på samma gång raskt och metodiskt framåtskridande. Det blir bitterhet och olust i sinnena i stället för den arbetsglädje och verksamhetslust, som nu borde väckas till liv inom folket för förverkligandet av det som en gång var gemensamt för hela demokratin.

Är detta riktigt framstår den Ekmanska regeringen icke såsom en hjälpare utan som ett hinder i arbetet på att erövra Sverige åt svenskarna och svenskarna åt Sverige. Det är då av så mycket större vikt, att alla de, som vilja framgång i detta arbete, spänna sina krafter till det yttersta för att förskaffa landet en styrelse, som vill sätta in hela sin kraft i en politik med och för folket. Landstingsvalen i september erbjuda ett tillfälle till en kraftyttring av största betydelse.

*

Det har varit en stående anklagelse mot socialdemokratin att den fört klasspolitik. Även mot den socialdemokratiska regeringen slungades denna anklagelse ut med lämpliga mellanrum. Excellensen Ekman försökte i sitt Örbyhustal giva belägg för anklagelsens riktighet genom en hänvisning till arbetslöshetspolitiken. Enligt hans mening skulle denna ha avslöjat en motsättning mellan å ena sidan samhällets allmänna krav och å andra sidan "de socialdemokratiskt organiserade fackorganisationernas specialintressen". De socialdemokratiska regeringarna skulle här ha ställts inför svårigheten att tjäna tvenne herrar och i sitt bryderi offrade de socialdemokratiska regeringarna de allmänna intressena för fackorganisationernas specialintressen! Detta blev visserligen icke direkt utsagt, men vilket intryck herr Ekman ville framkalla kan man icke vara i tvivelsmål om.

Det skulle föra mig på sidan om mitt ämne om jag här toge upp en diskussion om arbetslöshetsdirektiven. En sådan diskussion är heller icke behöfvig. Att herr Ekmans resonemang är felaktigt förstår envar, som tagit reda på vad som hände 1923 och 1926. I själva verket var icke vid någotdera tillfället fackorganisationernas specialintressen med i spelet. Dessa hade avkopplats redan 1922, då man vid kompromissen om arbetslöshetsdirektiven enades om att vid allmänna konflikter alla inom det yrke, som beröres av konflikten, skola avstängas från arbetslöshets-hjälp.

Vad som vållade den socialdemokratiska regeringens avgång 1923 var att den icke kunde vara med om att driva denna avstängningspolitik så in absurdum, att även arbetare, vilka icke haft anställning inom det i konflikt in-dragna facket på ända upp till två år och däröver, skulle berövas rätten till arbetslöshetsunderstöd eller nödhjälps-arbete. Orsaken till den socialdemokratiska regeringens avgång 1926 var att den vägrade taga ansvaret för att vid konflikt på någon enstaka arbetsplats, utan inflytande på de allmänna arbets- och löneförhållandena, arbetslösa skulle tvingas till strejkbryteri eller mista sin rätt till arbetslöshets-hjälp.

Vad de socialdemokratiska regeringarna vid dessa tillfällen hävdade var inga fackorganisationernas specialintressen, utan allmänt humanitära principer för samhällets förhållande till nödställda medborgare. Hävdandet av dessa principer framstår såsom ett betydande samhällsintresse för dem, vilka vilja knyta alla medborgare fastare till samhället, ty den hårt behandlade känner sig utstött och den utstötte behärskas av känslor, som icke kunna vara kärlekens.

Vill man försvåra eller omöjliggöra en sammansmältning av arbetarsolidariteten med den allmänna samhälls-solidariteten, så kan man icke finna ut något effektivare än att göra strejkbrytaren till exponent för den senare. Det var därför också ett samhällsintresse av första ordningen, den socialdemokratiska regeringen ville värna, när den sökte förhindra, att man ställde den solidaritet, som fost-

rat och lyft arbetarklassen till dess nuvarande ställning i samhället, i motsättning till de allmänna intressena.

Överhuvud taget befann sig aldrig de socialdemokratiska regeringarna inför svårigheten att tjäna tvenne herrar. För dem stod hänsynen till arbetarklassens intressen icke i någon motsättning till bevakandet av de allmänna intressena; tvärtom ingick det ena som del av det andra. Om någon klasspolitik eller klassbundenhet var det aldrig fråga. De socialdemokratiska regeringarna ville så långt omständigheterna möjliggjorde detta tillgodose alla medborgargrupperns berättigade intressen; för dem låg det allvar i talet om att göra Sverge till ett gott hem för *alla* svenskar. Därom vittnar deras insatser.

*

De socialdemokratiska regeringarna ha såväl 1921 som 1924 kommit till såsom en nästan ofrånkomlig konsekvens av valen till andra kammaren. Vid båda tillfällena visade väljarfolket genom större anslutning än tillförne kring socialdemokratien, att det önskade en klart demokratisk reformpolitik. Det framstod som en förpliktelse för det socialdemokratiska partiet att så vitt på detsamma ankom tillse att väljarfolkets vilja kom till uttryck i regering och riksdag. Men väljarfolket hade icke givit socialdemokratien majoritet och en socialistisk politik i specifik mening kunde alltså icke föras. De socialdemokratiska regeringarna trädde därför in för program, vilka visserligen och naturligtvis lågo i linje med socialdemokratins allmänna strävanden men som modifierats med hänsyn till behovet av understöd från den borgerliga demokratins sida. Någon tanke på en socialistisk demonstrationspolitik fanns icke; det gällde att vinna resultat, som kunde skänka folket lättnader i betrycket och en känsla av trygghet i existensen.

Den regering som framgick ur andrakammarvalen 1924, hade till främsta uppgift att bringa *försvarsrevisionen* till fullbordan. Det lyckades också den socialdemokratiska regeringen att vid 1925 år riksdag samla hela vänstern kring en lösning, som innebär betydande lättnader såväl i fråga om kostnaderna som beträffande värnplikten.

Hur betydelsefullt än detta resultat var utgjorde det dock endast *ett* utav dem, den socialdemokratiska regeringen hoppades kunna åstadkomma. Av största betydelse var att sörja för en god social omvårdnad.

Det *sociala reformprogrammet* omfattade förbättringar i socialförsäkringen och jordreformer. Det avsåg att åt dem, vilka leva rotlösa och i betryck, skapa trygghet och lättnad.

*

För arbetarna inom industri, handel, sjöfart etc. är det icke i första hand inkomstens knapphet, som gör sinnet tungt och oroligt. Arbetaren har fått lära sig försäkel-sens konst. Han kan finna sig i att avstå från åtskilligt av vad livet har att bjuda. Han skulle kunna känna sig relativt lycklig även under torftiga förhållanden blott han visste, att den knappa inkomsten var säker, att han för sig och de sina hade det nödvändiga icke blott för dagen och morgondagen utan också framgent. Men han vet av erfarenhet att existensen är otrygg, att det en vacker dag kan uppstå stockningar i näringslivet, att fabriker na nödgas slå igen, att arbetsstyrkan icke kan sysselsättas. Arbetslösheten står ständigt som en hotande möjlighet, och krisåren ha lärt att arbetslösheten kan bli årslång, ja mer än så. Vad arbetslösheten har i följe är alltför väl känt bland arbetarna för att de icke med den största oro skulle motse den dag, då det icke finns användning för deras arbetskraft. Det är det ständiga hotet, att han skall berövas möjligheten att sörja för sin och de sinas nödtorft, som framför allt hos arbetaren framkallar känslan av otrygghet.

I *arbetslöshetsförsäkringen* se vi ett medel att häva denna otrygghetskänsla. Bered arbetaren tillfälle att under tider av arbetstillgång med kraftigt stöd från det allmänna skapa en försäkring, som han i tider av arbetsbrist kan förlita sig till, och mycken oro skall varda förjagad. Vet arbetaren att han även under de tider, då han icke kan beredas arbete, kan något så när hålla borta nöden från hemmet, skall det komma över honom en känsla av trygg-

het, av rotfasthet, som endast kan verka befruktande på samhällskänslan.

Den socialdemokratiska regeringens planerade förslag till arbetslöshetsförsäkring mötte under den förberedande parlamentariska handläggningen invändningar av den art, att regeringen hoppades kunna genom ytterligare beredning samman med representanter för andra partier bringa frågan i ett gynnsammare läge till nästa års riksdag. Den avstod därför från att vid årets riksdag framlägga ett förslag, som den på förhand visste att den borgerliga majoriteten skulle nedvotera. Den socialdemokratiska regeringen fick icke fortsätta sitt arbete med ärendet. Vad öde herr Ekman tillämnar det vet man icke. Men det är all anledning att låta honom vid landstingsvalen känna att det blåser vänstervind, att folket vill se sina närmast liggande krav förverkligade.

Liksom arbetslöshetsförsäkringen syftade de av den socialdemokratiska regeringen framlagda förslagen till förbättring av *olycksfalls-* och *sjukförsäkringen* och till införande av *moderskapsförsäkring* till att öka känslan av trygghet hos de medborgargrupper, för vilka avbrott i den jämna arbetsinkomsten verkar mest förstörande. Under ohållbara förevändningar om brister i utredningen fann de frisinnade möjligheter att i väsentliga stycken göra regeringens avsikter med dessa förslag om intet. Men de krav, som på dessa punkter ha rests, tillhöra, liksom kravet på en *förbättrad folkpensionering*, de nödvändigheter, som man icke kan komma förbi, därest man verkligen vill att folket skall ha någon känsla av trygghet och trivsel i eget land.

*

De *jordreformer*, som upptogos på det socialdemokratiska regeringsprogrammet, syftade till att för de beroende och otrygga på landsbygden skapa en motsvarande trygghet, som den förbättrade socialförsäkringen avsåg att bereda andra stora lager av det arbetande folket. Även om efter den stora kristiden arbetsbristen gör sig kännbar även på landsbygden så är dock trygghetsproblemet där i stort sett ett annat. Där gäller det att skaffa de jordlösa

jord och förhjälpa dem till en tryggad utkomst, där gäller det att skydda dem, som bygga hem på ofri grund eller arbeta i annans jord mot godtycke och obillighet, där gäller det också att hjälpa de små självständiga brukarna i deras strävanden att göra sina jordbruk bärande.

I sina strävanden för landsbygdens folk hade den socialdemokratiska regeringen större framgång än i sina försök att ernå en effektivare socialförsäkring. Genom den vid 1925 års riksdag genomförda lagstiftningen om *förbud mot bolags jordförvärv direkt eller genom bulvaner* har faran för jordbrukarklassens tillbakaträngande i stort sett avvärijts. Den vid samma riksdag beslutade nya *ensittarlagen* öppnade möjligheter för 30 à 35,000 lägenhetsägare att friköpa sina hem. Vid 1926 års riksdag utsträcktes denna friköpsrätt till lägenheter på kyrklig jord. Vid denna riksdag skapades också genom den nya *åborättslagen* ökade tillfällen för obemedlade att ägna sig åt jordbruk under betryggande former och samtidigt antogs den nya *jorddelningslagen*, av värde för främjandet av en ändamålsenlig nybildning av jordbruksfastigheter. Genom *upphävandet av legostadgan* har från den stora tjänande klassen på landsbygden borttagits ett slavmärke, för vars utplånande socialdemokratien länge kämpat, fastän det först nu kunnat vinnas majoritet härför i riksdagen.

Men den socialdemokratiska regeringens program för att bereda det arbetande folket på landsbygden en tryggare ställning var ingalunda uttömt med vad som blev av riksdagen bifallet. När regeringen störtades hade den bland annat under förberedande ett förslag till en *social arrendelag*, till gagn och skydd för den stora nu under bolags och godsägares godtycke lidande arrendators- och torpareklassen. Äglösafallet, då en arrendator hänsynslöst av bolaget-jordägaren vräktes från det hemman, där han och hans förfäder under tre århundraden nedlagt sin möda, kastade ett hjärt ljus över arrendatorers och torpares ställning. Det är icke ensamt i sitt slag, även om kanske brutaliteten icke alltid träder så bryskt i dagen som vid Äglösa. Den sociala arrendelag, som regeringen hade för avsikt att framlägga för nästa års riksdag, avsåg att giva arrendatorer och torpare en ställning, vilken ifråga

om trygghet och oberoende skulle likna den självständiga bondens.

På det socialdemokratiska aktionsprogrammet står också en utsträckning av kolonisationsverksamheten till bygger, där kolonisten kan ha bättre utsikt till tryggad utkomst än på ställen, dit denna verksamhet hittills huvudsakligen varit förlagd. För denna verksamhet behöver enskilda stora jordägare förmås att avstå jord mot rimligt vederlag. Där kräver socialdemokratien expropriationsförfarande om det skulle visa sig omöjligt att på annat sätt skaffa den för nybildning av jordbruk behövliga jorden.

För de mångas trivsel och utkomst får den enskildes egoism vika. Svenskar, som längta efter arbete i jorden, böra kunna beredas tillfälle att tillfredsställa sin längtan i svensk jord.

*

Det har icke varit min avsikt att här skildra de socialdemokratiska regeringarnas verksamhet. Det skulle ha krävt en helt annan uppläggning av ämnet och ett vida större utrymme. Här har icke ens berörts dess insatser i *sparsamhetspolitiken*, vilka bland annat möjliggjort sänkning av såväl de direkta som de indirekta skatterna. Även insatserna på de områden, vilka blivit berörda, ha behandlats endast mycket summariskt. Jag hoppas emellertid ha nått mina avsikter. Dessa voro, dels att visa hur ogrundat det är att tala om ett ensidigt industriarbetarintresse hos de socialdemokratiska regeringarna och dels att giva en antydan om, vad vi anse vara närmast nödvändigt för att skapa trivsel och trygghet i det svenska hemmet.

Det är kanske försiktigast att kursivera orden: *närmast nödvändigt*. Jag vill nämligen för ingen del framkalla den föreställningen, att en förbättrad socialförsäkring och vissa jordreformer skulle vara tillfyllest för skapandet av en tillfredsställande social ordning. Härför fordras förvisso mera djupgående förändringar i bestående förhållanden. Så länge den ekonomiska makten är samlad hos ett fåtal, så länge folket saknar effektiv kontroll över de för dess välstånd viktigaste produktionsmedlen, så länge har icke den politiska demokratin fått den utfyllnad av so-

cial och ekonomisk demokrati, som måste komma innan Sverige kan sägas vara helt svenskarnas.

Men nu räcker det med att inrikta sig på det närmast nödvändiga, det som är mest oundgängligt för folkets trivsel och trygghet. Kan tillräcklig samling vinnas härom har garantier skapats för betydande framsteg, till glädje för de betungade och till gagn för landet. *Och den samlingen måste ske kring socialdemokratien.* Av högern är intet gott att vänta för framstegets sak. Bondeförbundarna skilja sig när det gäller socialt sinnelag föga från högern. Och den borgerliga demokratien har vid de stundande valen slagit följe med höger och bondeförbundare. Visserligen försäkrar man, att kartellbildningen vid landstingsvalen icke innebär något uppgivande av de samverkande partiernas politiska självständighet. Men dessa kartellbildningar ha ju tillkommit i klart angivet syfte, att söka hindra socialdemokratisk framgång och om möjligt minska socialdemokratiens inflytande. I detta syfte skänka de frisinna och liberala sina överskottsroster åt högern. Resultatet härav kan endast bliva ett, nämligen ett försvagande av demokratien och ett stärkande av demokratins fiender. Liberalerna medgiva själva i sitt medlemsblad, att de borgerliga vänstergrupperna kunna "med sina röster medverka till en sig närmande högermajoritet i första kammaren". Högern går också till val i den glada förhoppningen, att kunna grundlägga ett nytt högerns förstakammarvälde. Endast genom samling kring socialdemokratien kan demokratins sak värnas och högerns planer göras om intet.

Och dessa planer *måste* omintetgöras. Finge högern (jämte bondeförbundet) majoritet i första kammaren skulle detta betyda ett återfall i den stillaståndets politik, som vi alltför väl känna från den gamla förstakammarhögerns välde. Det sociala reformarbete, som folket hoppats på såsom en följd av författningsrevisionen, skulle stoppas. Ett effektivt fullföljande av arbetet med jordreformerna bleve också omöjliggjort. Och inom det på sina förhoppningar bedragna folket skulle bitterheten och olusten växa. År skulle förspillas, som kunde ha gjorts

fruktbarande för strävandena att erövra svenskarna åt Sverige.

Men föreligger det då någon som helst risk för framgång åt högerns förhoppningar? Med tanke på vad som hände då svenska folket senast gick till landstingsval vågar man icke utan vidare svara nej på den frågan. Högern gjorde då en vinst på omkring 130 landstingsmandat och det var liberalerna och frisinnade, som fingo betala fiolerna. Denna förskjutning i landstingens sammansättning har icke varit utan inflytande på första kammaren och en ny liknande förskjutning skulle föra högern ett gott stycke närmare det åtrådda målet. Kunde därjämte de frisinnades och liberalernas överskottsstämmor förhjälpas högern till ytterligare vinster på socialdemokratins bekostnad vore kanske spelet vunnet.

Emellertid är det icke troligt att demokratins vänner skola låta högerns förhoppningar i någon mån gå i uppfyllelse. Högerframgångarna 1922 berodde delvis på den otroliga slöhet väljarna den gången visade. Medan 897,595 röstberättigade deltog i valen sutto 1,491,345 likaledes röstberättigade hemma. *Av fem röstberättigade röstade endast två.* En så häpnadsväckande slöhet är väl knappast tänkbar i år. Man gör dock klokast i att aldrig känna sig säker och vännerna av en folklig reformpolitik ha all anledning att vara verksamma *före valet.*

Icke minst gäller det att lära väljarna förstå att landstingsvalen ha politisk betydelse. Visserligen talar man från liberalt håll så vackert om, att det i första hand gäller att finna duktigt folk för landstingens egentliga arbete. Men det finnes säkerligen ingen svårighet att tillgodose önskemålen i detta avseende, utan att förgäta landstingens roll av valkorporationer till första kammaren. Så länge landstingen äro valkorporationer för första kammaren måste landstingsvalen ägnas samma intresse som valen till andra kammaren. Och så länge första kammaren finns måste även den tagas i tjänst för en folklig reformpolitik.

Det är folket självt som skall sörja för att så sker. Efter den allmänna rösträttens införande beror det helt och hållet på folket självt hur det är ställt i landet. Er-

övringen av Sverige åt svenskarna kan ske med vasedeln. De som leva i betryck och otrygghet äro tillräckligt många för att samlade bestämma över landets politik. Vad som hittills förhindrat dem att så göra är slöheten och likgiltigheten. Där är den farligaste fienden till folkets väl. Det är den som hindrar oss att göra Sverige till det goda hemmet för *alla* svenskar. Det är en i djupaste mening fosterländsk gärning att krossa denna folkfiende.

Den socialdemokratiska politiken behandlas ytterligare i följande på TIDENS FÖRLAG utgivna skrifter:

Hage, Socialdemokratisk politik, 1 kr.

Möller, Stripa och regeringskrisen, 25 öre.

Nothin, Socialdemokratisk jordpolitik, 15 öre.

Adler, Svensk jordbrukspolitik, 20 öre.

Sköld, Nykterhetsfrågan, 15 öre.

Jordprogrammet, 15 öre.

Erhålles genom varje arbetarkommun och direkt från TIDENS FÖRLAG.

LÄS och SPRID dessa upplysningsskrifter.

6. utgåvan
1884

F. V. THORSSON

En minneskrift av
Jonas Wennerström

Pris kr. 3.75, i klodband 6.--, i halvband 4.75

Ma den läses av alla Sveriges arbetare, av hela

Sveriges folk.

Jonas Wennerström

3. utgåvan
1884

Nils Karleby:

SOCIALISMEN

INFÖR

VERKLIGHETEN

Pris 6.75

En av den socialistiska litteraturens märkligaste
arbeten

TIDENS FÖRLAG

6:te-10:de
tusendet

F. V. THORSSON

En minnesskrift av
Ivar Vennerström

Pris kr. 3:75, i klotband 5: —, i halvfranskt band 8:75.

"Må den läsas av alla Sveriges arbetare, av hela
Sveriges folk."

Ivan Pauli i Soc.-Dem.

3:dje
upplagan.

Nils Karleby:
SOCIALISMEN
INFÖR
VERKLIGHETEN

Pris 5:75.

*Ett av den socialistiska litteraturens märkligaste
arbeten.*

TIDENS FÖRLAG

0 0000 000097277

